

Beskæftigelse og handicap

Beskæftigelse blandt personer med og uden et handicap

SFI udgav i efteråret 2006 rapporten "Handicap og beskæftigelse" (Miiller m.fl.: 2006), hvis formål var at afdække hvilken udvikling, der har været i handicappedes arbejdsmarkedstilknytning mellem 2002 og 2005. Undersøgelsen var baseret på Danmarks Statistiks fortløbende arbejdskraftundersøgelse, hvor svarpersonerne bliver spurgt, om de har haft arbejde i en specifik referenceuge, og hvis det er tilfældet, bliver de rubriceret som beskæftigede.¹ På baggrund af svarene kunne man i begge år konstatere et lavere beskæftigelsesniveau blandt personer med handicap i sammenligning med personer uden handicap. Således var 56 pct. af personer med handicap i beskæftigelse i 2005 mod 83 pct. blandt personer uden handicap. Tallene viste dog også, at ca. tre procentpoint flere personer med handicap var kommet i arbejde fra 2002 til 2005.² En udvikling der var statistisk signifikant på et 10-procents signifikansniveau, jf. nedenstående tabeller. Dvs., at der var 90 pct. chance for, at forskellen i beskæftigelsesgrad fra 2002 til 2005 dækkede over en stigning i beskæftigelsesgraden blandt personer med handicap

-
1. Svarpersonerne bliver også rubriceret som beskæftigede, hvis de ikke har haft arbejde, men til gengæld har et tilsagn om et arbejde, som de kan påbegynde inden for 3 måneder efter referenceugen. Hvis ikke de har haft arbejde eller tilsagn om et sådant, bliver de ydermere spurgt, om de har søgt arbejde inden for de seneste 4 uger, og om de kan tiltræde en stilling inden for 2 uger. Hvis de svarer bekræftende på begge spørgsmål defineres de som ledige, og ellers defineres de som værende uden for arbejdsstyrken, idet de ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet.
 2. Afhængigt af om man opererer med registerdata eller spørgeskemadata, opgøres beskæftigelse og ledighed på forskellig vis, hvilket kan give divergerende resultater. Desuden kan der være sæsonbetonede forskelle, der afspejler, at data er samlet ind på forskellige tider af året.

frem for at være en statistisk tilfældighed ved stikprøveudtrækket, jf. tabel 1.³

Beskæftigelsesgraden blandt personer uden handicap eller længerevarende helbredsproblemer var uforandret mellem 2002 og 2005, jf. tabel 2.

Tabel 1

Arbejdsmarkedstilknytning blandt de 16-64-årige med et handicap eller længerevarende helbredsproblem i 2002 og 2005. Procent.

	2002	2005
Beskæftiget	52,9	56,3
Ledig	3,4	2,7
Uden for arbejdsstyrken	43,7	41,0
I alt	100,0	100,0
Ledighedsprocent*	6,0	6,2
Observationer opregnet til befolkningen	694.423	695.378
Uvægtet beregningsgrundlag	1.994	1.791

*Ledighedsprocent opgøres som de lediges andel af arbejdsstyrken.

Anm.: Chi2-test P=0,102

Tabel 2

Arbejdsmarkedstilknytning blandt de 16-64-årige uden et handicap eller længerevarende helbredsproblem i 2002 og 2005. Procent.

	2002	2005
Beskæftiget	83,7	83,3
Ledig	3,4	3,2
Uden for arbejdsstyrken	12,9	13,5
I alt	100,0	100,0
Ledighedsprocent*	3,9	3,7
Observationer opregnet til befolkningen	2.791.224	2.812.753
Uvægtet beregningsgrundlag	8.476	7.449

*Ledighedsprocent opgøres som de lediges andel af arbejdsstyrken.

Anm.: Chi2-test P=0,481

3. Når vi omtaler personer med handicap, så er der tale om personer der selv angiver at have et handicap eller længerevarende helbredsproblem.

Mobilitet, Sanser og kommunikation, psykiske lidelse, Andre sygdomme

Det er interessant at få viden om, hvorvidt den ovennævnte beskæftigelsesudvikling blandt personer med handicap også gælder, når vi iagttager specifikke grupper af handicappede - eksempelvis personer med mobilitetsproblemer eller personer med en psykisk lidelse. Vi har derfor afgrænset personer med handicap ud fra fire typer af funktionshæmning (Mobilitetsproblemer, Sanse- og kommunikationsproblemer, Psykiske lidelser, Andre sygdomme) og på den baggrund undersøgt udviklingen i gruppernes tilknytning til arbejdsmarkedet fra 2002 til 2005. Da nogle af grupperne er forholdsvis små, har vi samlet ledige og personer uden for arbejdsmarkedet i kategorien ikke-beskæftigede.

Mobilitetsproblemer

Som nævnt har der været en positiv udvikling i andelen af beskæftigede blandt personer med handicap fra 2002 til 2005 med en forøgelse på ca. tre procentpoint. Når vi opdeler gruppen af handicappede efter typen af funktionshæmning er der indbyrdes store forskelle på deres beskæftigelsesniveauer og udviklingen heri fra 2002-2005. Hvad angår udviklingen, er det kun blandt personer med mobilitetsproblemer, at andelen af beskæftigede er øget, og at denne udvikling samtidig er statistisk signifikant. Helt konkret var 53 pct. i beskæftigelse i 2002, mens andelen er steget til 61 pct. i 2005, jf. tabel 3.

Tabel 3

Arbejdsmarkedstilknytning blandt personer med mobilitets-problemer. Procent.

	2002	2005
Beskæftigede	53	61
Ikke beskæftigede	47	39
I alt	100	100
Observationer opregnet til befolkningen	302.242	281.190
Uvægtet beregningsgrundlag	906	750

Anm.: Chi2 P=0.0049

Sanse- og kommunikationsproblemer

Kaster vi et blik på personer med sanse- og kommunikationsproblemer, så er beskæftigelsesgraden i denne gruppe på niveau med personer med mobilitetsproblemer, og samtidig er der ingen statistisk signifikant udvikling fra 2002 (59 pct.) til 2005 (67 pct.). Udsagnene for denne gruppe er dog behæftet med stor usikkerhed, da der kun er 75 og 50 svarpersoner i hhv. 2002 og 2005, jf. tabel 4.

Tabel 4

Arbejdsmarkedstilknytning blandt personer med sanse- og kommunikationsproblemer. Procent.

	2002	2005
Beskæftigede	59	67
Ikke beskæftigede	41	33
I alt	100	100
Observationer opregnet til befolkningen	27.910	19.617
Uvægtet beregningsgrundlag	75	50

Chi2 P=0.4385

Psyriske lidelser

Blandt personer med psykisk lidelser er beskæftigelsesniveauet markant lavere i forhold til de tre andre handicapgrupper, vi sammenligner med her. Kun ca. 30 pct. er i beskæftigelse. På baggrund af beskæftigelsesgraden i 2002 (30 pct.) og 2005 (24 pct.) kan vi dog ikke konstatere en statistisk signifikant udvikling mellem årene. Der er relativt få svarpersoner med en psykisk lidelse i datamaterialet, hvilket giver en stor usikkerhed på estimerne for gruppens beskæftigelsesgrad, jf. tabel 5.

Tabel 5

Arbejdsmarkedstilknytning blandt personer med psykiske lidelser. Procent.

	2002	2005
Beskæftigede	30	24
Ikke beskæftigede	70	76
I alt	100	100
Observationer opregnet til befolkningen	40.601	54.263
Uvægtet beregningsgrundlag	106	112

Chi2 P=0.3438

Andre sygdomme

Gruppen af personer med "andre sygdomme" er relativt stor og beskæftigelsesniveauet ligger i 2005 ca. på niveau med personer med mobilitetsproblemer og sanse- og kommunikationsproblemer. 59 pct. er i beskæftigelse i denne gruppe.

Der har ikke været nogen hverken positiv eller negativ udvikling i beskæftigelsesniveauet fra 2002 til 2005, idet 57 pct. var i beskæftigelse i 2002 mod 59 pct. i 2005. Datagrundlaget for denne gruppe er forholdsvis stort og estimerne for gruppens beskæftigelsesgrad er derfor ikke behæftet med samme usikkerhed, som tilfældet er for personer med sanse- og kommunikationsproblemer, jf. tabel 6.

Tabel 6

Arbejdsmarkedstilknytning blandt personer med sygdomme som primære årsag til funktionsnedsættelse. Procent.

	2002	2005
Beskæftigede	57	59
Ikke beskæftigede	43	41
I alt	100	100
Observationer opregnet til befolkningen	308.804	323.999
Uvægtet beregningsgrundlag	878	848

Chi2 P=0.5357

I nedenstående figur kan man se andelen af personer i beskæftigelses for de fire handicapgrupper i hhv. 2002 og 2005. Der er angivet et såkaldt konfidensinterval omkring hvert beskæftigelsesniveau, således man kan få et indtryk af den statistiske usikkerhed det givne udsagn er forbundet med. Eksempelvis er 61 pct. ifølge vores stikprøve i beskæftigelse i 2005 blandt personer med mobilitetsproblemer mens det reelle niveau med 95. pct. sikkerhed ligger mellem 58 pct. og 64 pct.

